

Sygn. akt I ACa 770/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 kwietnia 2017 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Artur Kowalewski
Sędziowie:	SSA Ryszard Iwankiewicz (spr.) del. SSO Joanna Kitłowska-Moroz
Protokolant:	sekr.sądowy Emilia Startek

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2017 roku na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko K. K. (1) i P. K.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 16 czerwca 2016 roku, sygn. akt I C 1489/15

I. oddala apelację,

II. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powoda kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Ryszard Iwankiewicz Artur Kowalewski Joanna Kitłowska-Moroz

Sygn. akt I ACa 770/16

UZASADNIENIE

Powód Bank (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, zobowiązującego pozwanych K. K. (1) oraz P. K. do solidarnej zapłaty na jego rzecz kwoty **91.917,72 zł** wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, które na dzień złożenia pozwu wynoszą 10% w stosunku rocznym, liczonymi od kwoty **91.917,72 zł** od dnia wniesienia pozwu, tj. od dnia 17 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania nakazowego.

Nakazem zapłaty z dnia 2 czerwca 2015r., sygn. akt: I Nc 126/15, wydanym w postępowaniu nakazowym Sąd uwzględnił roszczenie powoda w całości.

Pozwani P. K. i K. K. (1) złożyli w przepisany terminie zarzuty od nakazu zapłaty, w których zaskarżyli nakaz zapłaty w całości i wnieśli o jego uchylenie oraz oddalenie powództwa w całości.

Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2016 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie utrzymał nakaz zapłaty z dnia 2 czerwca 2015 r. w mocy w części obejmującej zapłatę kwoty 91.917,72 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym, liczonymi od dnia 17 kwietnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i kosztami postępowania (pkt II), uchylił nakaz zapłaty w części obejmującej zapłatę odsetek od dnia 1 stycznia 2016 r. (pkt II), zasądził od pozwanych K. K. (1) i P. K. solidarnie na rzecz powoda Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. odsetki umowne za opóźnienie od kwoty 91.917,72 zł od dnia 1 stycznia 2016 r. w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego, jednakże nie większej niż maksymalne odsetki za opóźnienie (pkt III), oddalił powództwo w pozostałej części (pkt IV) oraz zasądził od pozwanych K. K. (1) i P. K. solidarnie na rzecz powoda Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt V).

Sąd Okręgowy ustalił, że w dniu 10 maja 2012 r. pozwani K. K. (1) i P. K. złożyli w oddziale powoda Banku (...) Spółki Akcyjnej w W. wniosek o udzielenie pożyczki na kwotę 128.580,88 złotych, a w dniu 15 maja 2012 r. została zawarta między nimi a powodem umowa pożyczki nr (...). Zgodnie z § 1 ust. 1 umowy powód udzielił pozwanym pożyczki w kwocie 128.580,88 złotych, natomiast pozwani zobowiązali się do jej zwrotu wraz z należnymi odsetkami oraz prowizją i należnymi opłatami. Pożyczka miała być spłacana w ratach kapitałowo-odsetkowych, płatnych co miesiąc w drugim dniu miesiąca. Wpłaty miały być zaliczane w pierwszej kolejności na odsetki, a w drugiej na kapitał. Pozwani zobowiązali się do zapewnienia na rachunku bankowym środków wystarczających na spłatę pożyczki i odsetek. W przypadku niezapłacenia przez pozwanych pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, powód był uprawniony do wypowiedzenia umowy pożyczki po uprzednim wezwaniu pozwanych do spłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Termin wypowiedzenia wynosił 30 dni i w tym też terminie pozwani zobowiązani byli do spłaty przeterminowanego zadłużenia. W okresie obowiązywania umowy pożyczki pozwani byli zobowiązani do spłaty rat w następującej wysokości od dnia 2 czerwca 2012r. do dnia 2 grudnia 2012 r. - 2.579,17 zł, do dnia 2 stycznia 2013 r. - 2.568,01 zł, do dnia 2 lutego 2013 r. - 2.555,20 zł, do dnia 2 marca 2013 r. - 2.537,80 zł, do dnia 2 kwietnia 2013 r. - 2.521,88 zł, do dnia 2 maja 2013 r. - 2.507,41 zł, do dnia 2 czerwca 2013 r. - 2.492,61 zł, do dnia 2 lipca 2013 r. - 2.475,86 zł, do dnia 2 sierpnia 2013 r. - 2.462,72 zł, do dnia 2 września 2013 r. - 2.451,34 zł, od dnia 2 października 2013r. do dnia 2 października 2014 r. - 2.451,95 zł, do dnia 2 listopada 2014 r. - 2.444,87 zł, do dnia 2 grudnia 2014 r. - 2.436,32 zł, do dnia 2 stycznia 2015 r. - 2.428,78 zł, do dnia 2 lutego 2015 r. - 2.428,78 zł, do dnia 2 marca 2015 r. - 2.428,51 zł. W całym wskazanym wyżej okresie odsetki umowne za korzystanie z kapitału nie były wyższe niż odsetki w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że do dnia 27 listopada 2014 r. pozwani uiszcili na rzecz powoda tytułem spłaty rat pożyczki łączną kwotę 72.557,85 zł, przy czym na rzecz spłaty kapitału powód zaliczył kwotę 40.791,36 zł. Kwota pozostałego do spłaty kapitału wynosiła na ten dzień 87.759,72 zł. Na dzień 2 listopada 2014r. kwota zobowiązań przeterminowanych z tytułu rat kapitałowo-odsetkowych wynosiła 3.865,27 zł, na dzień 2 grudnia 2014 r. - 2.538,73, na dzień 2 stycznia 2015 r. - 4.980,69 zł, na dzień 2 lutego 2015 r. - 7.451,70 zł, a na dzień 2 marca 2015 r. - 9.939,79 zł. Wpłaty pozwanych na dzień 27 listopada 2014r. wyniosły w sumie 72.557,85 zł., z czego 40.791,36 zł zostało zaliczone przez powoda na kapitał.

Pismami z dnia 2 grudnia 2014r. powód wezwał każdego z pozwanych z osobna do uregulowania w terminie 7 dni zadłużenia przeterminowanego w wysokości 4.982,09 zł. W pismach tych jednocześnie poinformował pozwanych, iż bezpośrednia konsekwencja prawną ewentualnego dalszego uchylania się przez nich od wykonywania zobowiązań będzie rozwiązanie umowy w trybie wypowiedzenia skutkujące obowiązkiem spłaty całej należności. Pisma z dnia 2 grudnia 2014 r. zostały pozwany doręczone w dniu 10 grudnia 2014 r.

Sąd Okręgowy ustalił, że z uwagi na brak spłaty zadłużenia powód w pismach z dnia 3 stycznia 2015 r. skierowanych do każdego z pozwanych z osobna złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki z dnia 15 maja 2012 r. W pismach wskazał, że wypowiada umowę z powodu braku spłaty zadłużenia przeterminowanego oraz, że okres wypowiedzenia wynosi 30 dni i z jego upływem umowa zostanie rozwiązana, a po stronie pozwanych powstanie obowiązek natychmiastowej spłaty zadłużenia na rzecz Banku. Powód poinformował również pozwanych, że jeśli zapłacą w okresie wypowiedzenia całe przeterminowane zadłużenie, jego oświadczenie o wypowiedzeniu należy traktować jako bezskuteczne. Umowa pożyczki będzie wówczas kontynuowana na dotychczasowych warunkach. Pisma z wypowiedzeniem zostały doręczone pozwanym w dniu 27 stycznia 2015 r. na adres przy ulicy (...) w S.. Pozwani pod tym adresem nie zamieszkują od dnia 5 stycznia 2015 r. W okresie wypowiedzenia pozwani nie dokonali na rzecz powoda żadnej wpłaty, w związku z czym umowa została rozwiązana z dniem 26 lutego 2015 r.

Pismami z dnia 21 marca 2015 r. zatytułowanymi „ostateczne wezwanie przedsądowe” powód poinformował każdego z pozwanych z osobna, że posiada wobec nich w całości wymagalną wierzytelność, której saldo na dzień sporządzenia pisma wynosi łącznie 91.332,65 zł, w tym kapitał w kwocie 87.759,72 zł., a odsetki w kwocie 3.572,92 zł. i jednocześnie wezwał pozwanych do jej zapłaty. Wskazał, że w przypadku braku spłaty zostanie sporządzony wyciąg z ksiąg banku będący podstawą do wydania sądowego nakazu zapłaty, a sprawa zostanie skierowana na drogę postępowania sądowego. Pisma zostały doręczone pozwanym w dniu 31 marca 2015 r.

Sąd Okręgowy ustalił, iż pomimo wezwania pozwani nie uiszcili na rzecz powoda przysługującej mu należności. W związku z powyższym w dniu 17 kwietnia 2015 r. powód sporządził wyciąg z ksiąg banku (...) S.A. nr (...). Wyciąg został podpisany przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych powoda oraz opatrzony pieczęcią banku. W wyciągu stwierdzono, iż na dzień 17 kwietnia 2015 r. wymagalne zadłużenia dłużników solidarnych – pozwanych K. K. (1) i P. K. z tytułu umowy pożyczki nr (...) z dnia 15 maja 2012 r. jest równe kwocie 91.917,72 zł, na którą składają się: kapitał w kwocie 87.759,72 zł oraz odsetki w wysokości 4.158 zł naliczone do dnia 16 kwietnia 2015 r.

Sąd Okręgowy zważył, iż uchylenie nakazu zapłaty w części obejmującej obowiązek zapłaty odsetek od dnia 1 stycznia 2016 r. i orzeczenie w tym zakresie o żądaniu pozwu w wyroku wiązało się wyłącznie ze zmianą przepisów dotyczących maksymalnej wysokości odsetek za opóźnienie ze spełnieniem świadczenia pieniężnego.

W dalszej kolejności Sąd I instancji wskazał, że podstawę wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie wyciągu z ksiąg banku stanowi art. 485 § 3 k.p.c. Wymogi wskazane w tym przepisie zostały w niniejszej sprawie spełnione. Powód załączył do pozwu wyciąg z ksiąg Banku (...) S.A. w oryginale, opatrzony pieczęcią Banku oraz podpisami dwóch jego pracowników upoważnionych do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych Banku oraz podpisywania w imieniu Banku dokumentów zawierających takie oświadczenia. Upoważnienie E. B. i M. H., których podpisy figurują na wyciągu z ksiąg Banku wynika z załączonych do pozwu pełnomocnictw rodzajowych udzielonych przez osoby uprawnione do reprezentowania Banku i potwierdzonych za zgodność z oryginałem przez notariusza. Do pozwu zostały dołączone również oryginały zwrotnych potwierdzeń odbioru przez pozwanych wezwań do zapłaty. Odbiór pism pokwitował osobiście pozwany P. K.. Fakt, że pozwani od 5 stycznia 2015 r. nie mieszkają faktycznie pod adresem, pod którym były dokonywane doręczenia, jest bez znaczenia w sytuacji, gdy pisma faktycznie odebrali.

Odnosząc się do skuteczności wypowiedzenia umowy, Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z treścią umowy pożyczki powód uprawniony był do złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu, jeżeli pozwani nie zapłacą w terminie określonym w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności. Wypowiedzenie musiało być poprzedzone wezwaniem do zapłaty zadłużenia w terminie 7 dni, wysłanym za potwierdzeniem odbioru. Z przedłożonych przez powoda dokumentów wynika, iż na dzień 2 października 2014 r. po stronie pozwanych istniało przeterminowane zadłużenie w wysokości 1.519,87 zł. Zadłużenie to w kolejnych miesiącach uległo zwiększeniu. O jego istnieniu pozwani byli zawiadamiani. Na dzień sporządzenia wezwania do zapłaty poprzedzającego wypowiedzenie umowy, zadłużenie wynosiło 4.982,09 zł i obejmowało dwie pełne raty. Na dzień złożenia pozwanym oświadczenia o wypowiedzeniu, tj. na dzień 27 stycznia 2015r. (data doręczenia oświadczeń o wypowiedzeniu umowy pożyczki),

zadłużenie powiększyło się do kwoty 7.451,70 zł, a na dzień upływu okresu wypowiedzenia wynosiło 9.939,79 zł. Ustaleń odnośnie wysokości zadłużenia, dokonanych wpłat i wysokości rat Sąd dokonał na podstawie przedłożonych przez powoda dokumentów, a w szczególności zawiadomień o wysokości raty i spłaty kredytu oraz listy operacji na rachunku. Pozwani nie przedstawili żadnych konkretnych zarzutów co do wskazanych przez powoda okoliczności, nie przedstawili żadnych dowodów dla wykazania, że na dzień sporządzenia wezwania do zapłaty i wypowiedzenia umowy nie mieli wymagalnego zadłużenia z tytułu pożyczki. Wobec faktu, że pozwani nie odnieśli się do twierdzeń podniesionych przez powoda w piśmie z dnia 11 stycznia 2016r. oraz z dnia 10 marca 2016r., a dotyczących w szczególności wezwania do zapłaty, wypowiedzenia umowy, wysokości rat i sposobu zarachowania wpłat, Sąd zgodnie z art. 230 k.p.c. uznał te twierdzenia za przyznane, zwłaszcza, że w świetle przedstawionych dowodów nie budzą one wątpliwości. Wezwania do zapłaty poprzedzające wypowiedzenie umowy zostały, jak wynika ze zwrotnych potwierdzeń odbioru doręczone pozwany na adres ich ówczesnego zamieszkania. Wypowiedzenia umowy zostały wysłane na ten sam adres. Wprawdzie pozwani, jak wynika z przedłożonych przez nich dokumentów nie zamieszkiwali pod tym adresem w czasie, kiedy dotarły tam oświadczenia o wypowiedzeniu, jednak wypowiedzenia otrzymali, co potwierdzają dowody odbioru pism przez pozwanego P. K.. W związku ze skutecznym wypowiedzeniem umowy powód był uprawniony do sporządzenia na podstawie swoich ksiąg rachunkowych wyciągu z dnia 17 kwietnia 2015 r. nr (...) stwierdzającego istnienie zobowiązania pozwanych i jego wysokość. Na zadłużenie wskazane w wyciągu z ksiąg banku składają się: kapitał w wysokości 87.759,72 zł oraz odsetki umowne i karne w wysokości 4.258 zł, naliczone do dnia 16 kwietnia 2015r. łącznie. Jeśli chodzi o kwotę kapitału, to z porównania wpłat zarachowanych na poczet kapitału i udzielonej pozwany pożyczki, tj. kwoty 128.580,88 zł i 40.791,36 zł wynika, że zobowiązanie pozwanych nie jest mniejsze od wskazanej przez powoda sumy. Różnica tych dwóch kwot daje 87.789,52 zł, natomiast powód domaga się z tytułu niespłaconego kapitału sumy 87.759,72 zł., czyli nieco mniejszej od wyliczonej wyżej różnicy. Sposób zaliczenia wpłat w pierwszej kolejności na odsetki, a w ostatniej na kapitał, jest zgodny z umową i art. 451 k.c. regulującym kolejność zaspokajania długu obejmującego zarówno odsetki, jak i należność główną. Jeśli chodzi o sposób wyliczenia odsetek w kwocie 4.158 zł, przedstawiony w piśmie z dnia 10 marca 2016 r., to budzi on wątpliwości, ale brak jest podstaw do ustalenia, że zadłużenie pozwanych z powyższego tytułu kształtuje się w niższej wysokości niż kwota wskazana przez powoda.

W ocenie Sądu Okręgowego nie można było zgodzić się również z zarzutem pozwanych, że ich zobowiązanie nie jest solidarne. Istnienie po stronie pozwanych solidarności wynika wprost z zawartej z powodem umowy pożyczki z dnia 15 maja 2012 r. Umowa została zawarta przez powoda z pozwany K. K. (1) i P. K., którzy w umowie występowali jako jedna strona umowy - pożyczkobiorca. Pozwani występujący jako jedna strona umowy określona mianem pożyczkobiorca, zobowiązali się do zwrotu powodowi całej pożyczki wraz z należnymi mu odsetkami, a zatem zobowiązanie każdego z pozwanych z osobna obejmuje zwrot całej pożyczki z należnościami ubocznymi, a nie jej części.

Mając na uwadze powyżej przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 496 k.p.c. utrzymał nakaz zapłaty w części obejmującej zapłatę kwoty 91.917,72 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym, liczonymi od dnia 17 kwietnia 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i kosztami postępowania, uchylił nakaz zapłaty w części obejmującej zapłatę odsetek od dnia 1 stycznia 2016r., zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda odsetki umowne za opóźnienie od kwoty 91.917,72 zł od dnia 1 stycznia 2016r. w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP, jednakże nie większej niż maksymalne odsetki za opóźnienie.

Podstawę prawną orzeczenia o kosztach stanowił art. 100 k.p.c. W związku z tym, że roszczenie powoda zostało oddalone jedynie w nieznacznej Sąd Okręgowy orzekł o poniesieniu przez pozwanych wszystkich kosztów oraz zasądził od pozwanych na rzecz powoda kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego.

Apelacje od powyższego wyroku w całości wnieśli powodowie, żądając jego uchylenia, zniesienia postępowania w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie temu sądowi sprawy do ponownego rozpoznania, w razie stwierdzenia nieważności postępowania, względnie zmianę zaskarżonego wyroku Sądu I instancji poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania,

a także zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu zarówno przed Sądem I instancji i przed Sądem II instancji.

Zaskarżonemu rozstrzygnięciu zarzucili:

1. naruszenie art. 207 § 6 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i niepominięcie spóźnionych wniosków dowodowych i twierdzeń powoda wyrażonych w treści dalszych składanych przez powoda pism przygotowawczych, a w konsekwencji dopuszczenie i przeprowadzenie spóźnionych dowodów i dokonania na ich podstawie ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie,
2. błędy w ustaleniach faktycznych oraz oparcie rozstrzygnięcia o niepełny materiał dowodowy z naruszeniem art. 233 § 1 k.p.c. na skutek przeprowadzenia przez Sąd I instancji postępowania dowodowego bez rozważenia w sposób bezstronny i wszechstronny zebranego w sprawie materiału dowodowego i w konsekwencji błędne przyjęcie, że:
  - a. pozew, wezwanie do zapłaty i inne pisma powoda zostały pozwanym skutecznie i prawidłowo doręczone,
  - b. zarzut pozwanej co do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w sytuacji, gdy nie zachodziły przesłanki do jego wydania jest w całości chybiony,
  - c. umowa pożyczki została pozwanym skutecznie wypowiedziana,
  - d. pozwani byli solidarnie zobowiązani do zapłaty,
  - e. całkowicie błędne określenie przez powoda kwoty dochodzonej przedmiotowym pozwem nie ma znaczenia w okolicznościach niniejszej sprawy i wobec tego roszczenie należy w całości uznać za uzasadnione.

W uzasadnieniach apelacji wskazano, że powód już pozwie powinien wykazać istnienie roszczeń. Złożenie jakichkolwiek dokumentów w dalszych pismach procesowych należy uznać za niedopuszczalne w świetle art. 207 § 6 k.p.c. Nie można twierdzić, że potrzeba zgłoszenia nowych wniosków dowodowych powstała dopiero po wniesieniu zarzutów. Nadto pozwani wskazali, że korespondencja była im doręczana na adres, pod którym nie mieszkają, kwestionując jednocześnie, że powód nie przedłożył dowodu doręczenia dłużnikom pisemnego wezwania do zapłaty, wobec czego brak było podstaw do wydania nakazu zapłaty na podstawie art. 485 § 3 k.p.c. Nadto umowa pożyczki nie została skutecznie wypowiedziana; brak jest również do stwierdzenia, że pozwani ponoszą odpowiedzialność solidarną. Powód wyliczając kwotę zadłużenia popełnił szereg błędów.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje okazały się niezasadne i podlegały oddaleniu.

Na wstępie Sąd Apelacyjny wskazuje, że ustalenia faktyczne poczynione w tej sprawie przez Sąd I instancji są prawidłowe i zasługują na pełną akceptację. W konsekwencji tego Sąd odwoławczy zasadniczo podziela je i przyjmuje za własne, czyniąc integralną częścią swojego stanowiska i uznając za zbędne ich ponowne szczegółowe przytaczanie w tym miejscu. W sytuacji bowiem, gdy Sąd odwoławczy orzeka na podstawie materiału zgromadzonego w postępowaniu w pierwszej instancji nie musi powtarzać dokonanych ustaleń, gdyż wystarczy stwierdzenie, że przyjmuje je za własne (por. np. orzeczenie Sądu Najwyższego dnia 10 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, nr 4, poz. 83).

W pierwszej kolejności skarżący zarzucili rozstrzygnięciu naruszenie art. 207 § 6 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie i niepominięcie spóźnionych wniosków dowodowych i twierdzeń powódki wyrażonych w treści dalszych składanych przez powódkę pism przygotowawczych, a w konsekwencji dopuszczenie i przeprowadzenie spóźnionych dowodów i dokonania na ich podstawie ustaleń faktycznych w niniejszej sprawie.

Zgodnie z art. 207 § 6 k.p.c. sąd pomija spóźnione twierdzenia i dowody, chyba że strona uprawdopodobni, że nie zgłosiła ich w pozwie, odpowiedzi na pozew lub dalszym piśmie przygotowawczym bez swojej winy lub że uwzględnienie spóźnionych twierdzeń i dowodów nie spowoduje zwłoki w rozpoznaniu sprawy albo że występują inne wyjątkowe okoliczności. Przy wykładni art. 207 § 6 k.p.c. trzeba mieć na względzie treść art. 217 § 1 k.p.c. dającego prawo stronie do przytaczania okoliczności faktycznych i dowodów na uzasadnienie swoich wniosków lub dla odparcia wniosków i twierdzeń strony przeciwnej aż do zamknięcia rozprawy. W tym kontekście art. 207 § 6 k.p.c. stanowi wyjątek od ogólnej zasady, co powoduje, że należy go stosować wyłącznie w ściśle określonych wypadkach, których dotyczy. Przepisy procesowe nie nakładają na powoda obowiązku, na etapie wniesienia pozwu, przewidywania hipotetycznych sposobów obrony strony przeciwnej i zgłaszania dowodów "na wszelki wypadek". Dowody zgłaszane dopiero w toku postępowania, ale stanowiące rozwinięcie i sprecyzowanie twierdzeń powodów przedstawionych w pozwie i będące adekwatną reakcją na sposób obrony pozwanego, w zasadzie nie mogą być uznane za spóźnione w rozumieniu art. 207 § 6 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2015 r., I CSK 928/14, LEX nr 1973553).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy wskazać, że powód, domagając się wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, dołączył do pozwu wszystkie dokumenty niezbędne do takiego orzeczenia zgodnie z art. 485 § 3 k.p.c., tj. wyciąg z ksiąg bankowych wraz z pełnomocnictwami dla osób, które go podpisały oraz dowód doręczenia dłużnikom wezwania do zapłaty. Na podstawie tych dokumentów został wydany nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym. Pismo procesowe z dnia 11 stycznia 2016 r. wraz z nowymi wnioskami dowodowymi zostało złożone na zarządzenie Przewodniczącego z dnia 19 grudnia 2015 r. (k. 90) na skutek podniesionych przez pozwanych zarzutów. Z kolei pismo procesowe z dnia 10 marca 2016 r. wraz z wnioskami dowodowymi zostało wniesione na skutek postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 25 lutego 2016 r. Przedstawienie nowych twierdzeń i dowodów nie było więc wynikiem braku dyscypliny procesowej po stronie powodowej, ale zostało podyktowane decyzjami procesowymi Sądu (Przewodniczącego) zmierzającego do prawidłowego ustalenia podstawy faktycznej zaistniałego sporu, wobec zarzutów formułowanych przez stronę pozwaną. Tym samym nie sposób zarzucić Sądowi I instancji bezzasadne uwzględnienie wniosków dowodowych, które zostały złożone na skutek zarządzenia Przewodniczącego i postanowienia Sądu, a które były następstwem podniesionych przez stronę pozwaną zarzutów i twierdzeń.

W dalszej kolejności skarżący w apelacji w sposób wyraźny formułują również zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. co do ustaleń Sądu I instancji. Rozważając zasadność zarzutu naruszenia tego przepisu, podkreślić należy, że w myśl wskazanego przepisu sąd w ramach kompetencji jurysdykcyjnych posiada ustawową swobodę w ocenie wiarygodności i mocy dowodów według własnego przekonania powziętego w wyniku bezpośredniego zetknięcia się z dowodami. Jeżeli więc z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z zasadami doświadczenia życiowego, to taka ocena dowodów nie narusza art. 233 § 1 k.p.c. i będzie uznana za prawidłową, choćby nawet w równym stopniu, na podstawie tego samego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne.

Wielokrotnie wskazywano już w judykaturze i nauce prawa, że dla skutecznego postawienia zarzutu naruszenia normy art. 233 § 1 k.p.c. nie wystarczy samo twierdzenie strony skarżącej o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który jej zdaniem odpowiada rzeczywistości (przedstawienie przez skarżącego odmiennej oceny materiału procesowego i poszczególnych dowodów). Skuteczny zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów, wyrażonej w tym przepisie, musi prowadzić do podważenia podstaw tej oceny ze wykazaniem, że jest ona rażąco wadliwa lub oczywiście błędna (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 kwietnia 2004 r. IV CK 274/03, Lex nr 164852). Konieczne jest przy tym wskazanie przez skarżącego konkretnych przyczyn dyskwalifikujących wywody sądu I instancji w tym zakresie. W szczególności strona skarżąca powinna wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd analizując materiał dowodowy, uznając brak wiarygodności i mocy dowodowej poszczególnych dowodów lub niesłusznie im ją przyznając (por. wywody Sądu Najwyższego m.in. w orzeczeniach z dnia 23 stycznia 2001 roku, IV CKN 970/00, Lex nr 52753; z dnia 12 kwietnia 2001 roku, II CKN 588/99, Lex nr 52347; z dnia 10 stycznia 2002 roku, II CKN 572/99, Lex nr 53136). Jako zasadnicze kryteria tej oceny wyróżnia się zgodność wniosków sądu z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oraz komplementarność (spójność) argumentacji polegającej na wyprowadzaniu poprawnych wniosków z całokształtu materiału procesowego. Spójność ta będzie więc naruszana w przypadku nieuzasadnionego pominięcia przez Sąd wniosków przeciwnych wynikających z części dowodów.

Dla podważenia prawidłowości oceny dowodów przedstawionej przez Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie skarżący winni zatem byli wskazać, w jakich konkretnie fragmentach argumentacja Sądu I instancji jest sprzeczna z zasadami logiki, wiedzy lub doświadczenia życiowego względnie, które elementy materiału dowodowego (dowody) zostały przez Sąd I instancji wadliwie pominięte i jakie wnioski faktyczne, z tychże fragmentów materiału procesowego powinny być w sposób poprawny wyprowadzone.

W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych i szczegółowych ustaleń faktycznych w oparciu o analizę całości materiału dowodowego oraz w sposób logiczny i zgodny z zasadami doświadczenia życiowego dokonał oceny materiału dowodowego, a zarzuty sformułowane w apelacji przez skarżących w istocie stanowią jedynie nieuzasadnioną polemikę z trafnymi ustaleniami Sądu I instancji.

Przechodząc do analizy kolejnych zarzutów sformułowanych przez pozwanych, wskazać należy, iż niezasadny okazał się zarzut uznania za skuteczne doręczenia odpisu pozwu, wezwania do zapłaty i innych pism. Zawierając umowę pożyczki z dnia 15 maja 2012 r. pozwani wskazali jako swój adres ul. (...), (...)-(...) S.. Na ten adres zostały pozwany doręczone wezwania do zapłaty (10 grudnia 2014 r.) wypowiedzenia umowy pożyczki (27 stycznia 2015 r.), oraz ostateczne przedsądowe wezwania do zapłaty (31 marca 2015 r.). Nie było kwestia sporną, że od 5 stycznia 2015 r. pozwani nie zamieszkują pod adresem wskazanym w umowie pożyczki. Niemniej nie można pominąć okoliczności, że pozwani zaniechali poinformowania powoda, mimo łączącego ich z powodem stosunku cywilno-prawnego, o zmianie adresu. Tym samym wszelkie doręczenia dokonane przez powoda na adres (...) (...)-(...) S., a jednocześnie odebrane pod tym adresem przez pozwanych, należy, wbrew twierdzeniom pozwanych, uznać za skuteczne.

Jednocześnie za skuteczne należy uznać doręczenie pozwany odpisu nakazu zapłaty z dnia 2 czerwca 2015 r. Wprawdzie doręczenie zostało dokonane na adres, pod który pozwani nie zamieszkiwali, niemniej nakaz zapłaty został przez pozwanych odebrany, a nadto pozwani skutecznie wnieśli zarzuty od tego nakazu. Tym samym nie można stwierdzić, iż postępowanie przed Sądem I instancji zostało dotknięte nieważnością. Brak skutecznego doręczenia samo w sobie nie skutkuje nieważnością postępowania. Dopiero taki brak skutecznego doręczenia, którego konsekwencją jest pozbawienie strony możliwości obrony praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.), może stanowić podstawę do stwierdzenia nieważności postępowania. W okolicznościach niniejszej sprawy pozwani skutecznie wnieśli zarzuty od nakazu zapłaty, wobec czego na żadnym etapie nie zostali pozbawieni możliwości obrony ich praw.

W świetle powyższej argumentacji za chybiony należało uznać również zarzut wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym w sytuacji, gdy nie zachodziły przesłanki do jego wydania. Jak już wskazywano, powód do pozwu dołączył dokumenty niezbędne do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym na podstawie art. 485 § 3 k.p.c., tj. wyciąg z ksiąg bankowych podpisany przez należycie umocowane osoby, oraz opatrzony pieczęcią banku, oraz dowody, skutecznego w świetle wyżej poczynionych uwag, doręczenia pisemnego wezwania do zapłaty. Tym samym brak jest jakichkolwiek podstaw do stwierdzenia uchybień w zakresie wydania nakazu w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy.

Z zarzutem braku skutecznego doręczenia pism pozwany wiąże się zarzut błędnego przyjęcia, że powód skutecznie wypowiedział pozwany umowę pożyczki. Zgodnie z § 19 ust. 1 pkt 2 umowy pożyczki Bank mógł wypowiedzieć umowę pożyczki w całości lub w części, jeżeli pożyczkobiorca nie zapłacił w terminie określonym w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności, po uprzednim wezwaniu Pożyczkobiorcy do spłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni. Pismami z dnia 2 grudnia 2014 r. powód wezwał każdego z pozwanych z osobna do uregulowania w terminie 7 dni zadłużenia przeterminowanego w wysokości 4.982,09 zł. Wobec niespłacenia przez pozwanych zaległych rat w pismach z dnia 3 stycznia 2015 r. skierowanych do każdego z pozwanych z osobna powód złożył oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki z dnia 15 maja 2012 r., wskazując jednak, że spłata przeterminowanego zadłużenia w terminie wypowiedzenia miała niweczyć skutki wypowiedzenia. Nie ulega wątpliwości, że pozwany doręczono pisma z wypowiedzeniami, a zaległość przeterminowana nie została uregulowana w terminie wypowiedzenia. W konsekwencji uznać należało, że umowa została skutecznie wypowiedziana.

W dalszej kolejności Sąd Apelacyjny wskazuje, że nie mógł wpłynąć na rozstrzygnięcie zarzut błędnych ustaleń, iż pozwani są wobec powoda odpowiedzialni solidarnie. Zaznaczyć przy tym należy, że w istocie zarzut ten nie dotyczy błędnych ustaleń faktycznych, a błędnej subsumpcji ustalonego w sprawie stanu faktycznego do norm prawnych. Zgodnie z art. 369 k.c., zobowiązanie jest solidarne, jeżeli to wynika z ustawy lub z czynności prawnej. W umowie pożyczki wprost wskazano, że zobowiązanie pożyczkobiorców ma charakter solidarny, a solidarność wynika z analizy treści umowy pożyczki. W umowie pożyczki pozwani zostali określani jako „pożyczkobiorca” i to pożyczkobiorca zobowiązał się spłaty pożyczki, przy czym pożyczkobiorca to dwie osoby fizyczne. Nie sposób z takiego sformułowania wnioskować, że każdy z pożyczkobiorców ma zwrócić pożyczkę w pełnej wysokości, co byłoby sprzeczne z treścią umowy, czy też pożyczkę tę mają pozwani zwrócić po połowie. Z treści czynności prawnej należy więc wnioskować, że pozwani odpowiadają za zobowiązanie solidarnie.

Za niezasadny należało uznać również zarzut przyjęcia, że błędne określenie przez powoda kwoty dochodzonej przedmiotowym pozwem nie ma znaczenia w okolicznościach niniejszej sprawy. W pierwszej kolejności zaprzeczyć należy, iż Sąd Okręgowy uznał za błędną wysokość dochodzonego roszczenia. Sąd I instancji dostrzegł jedynie błąd w wyliczeniu roszczenia odsetkowego, co nie mogło wpłynąć na treść rozstrzygnięcia, albowiem wysokość należnych odsetek była wyższa, niż żądał powód. W zakresie roszczenia głównego Sąd I instancji przyjął natomiast, że niekwestionowanie przez pozwanych wysokości świadczenia, pozwala uznać je za udowodnione, co jest uzasadnione normą art. 230 k.p.c. Skoro pozwani nie kwestionowali roszczenia co do zasady i co do wysokości, to uznać należało, że pozwani fakty też przyznają. Co więcej pozwani również na etapie postępowania apelacyjnego nie kwestionują zasadności ani wysokości dochodzonego przez powoda roszczenia, w szczególności nie wskazują, na czym polegać miałby błąd w wyliczeniach pozwanych, czy też, że zaspokoiли roszczenie powoda w większym zakresie, niż powód wskazuje. Tym samym zarówno Sąd Okręgowy jak i Sąd Apelacyjny nie miał podstaw, aby uznać za błędne wyliczenie wysokości zadłużenia. Nie jest bowiem rolą sądu weryfikacja twierdzeń strony niekwestionowanych przez stronę przeciwną.

Przechodząc do oceny materialnoprawnej roszczenia i subsumpcji dokonanej przez Sąd I instancji przypomnieć należy, że zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. W okolicznościach niniejszej sprawy mimo, że roszczenie o zwrot pożyczki stało się wymagalne, pozwani uchylali się od spłaty pozostałej części pożyczki, wobec czego zasadnie Sąd I instancji zasądził w nakazie zapłaty na rzecz powoda świadczenie w wysokości odpowiadającej niespłaconej części pożyczki wraz z odsetkami. Prawidłowym było natomiast uchylenie przez Sąd Okręgowy nakazu zapłaty, w jakim uwzględniał roszczenie o zapłatę odsetek w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego od zasądzzonego świadczenia po dniu 1 stycznia 2016 r. i zasądzenie tych odsetek z ograniczeniem do wysokości odsetek maksymalnych, stosownie do art. 481 § 2¹ k.c. obowiązującego od 1 stycznia 2016 r.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c., mając na uwadze odpowiedzialność za wynik procesu. Pozwani w całości przegrali postępowanie apelacyjne, wobec czego winni zwrócić powodowi koszty zastępstwa prawnego przed Sądem Apelacyjnym, ustalone stosownie do § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U poz. 1804 ze zm.).

Ryszard Iwankiewicz Artur Kowalewski Joanna Kitłowska-Moroz